

Ogólnopolski Klub i Spotkania Demonstratorów Fizyki

Stanisław Bednarek

*Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej
Uniwersytetu Łódzkiego*

O znaczeniu doświadczeń pokazowych, nazywanych też demonstracjami, dla prawidłowego nauczania fizyki na wszystkich poziomach edukacji i popularyzacji tego przedmiotu nie trzeba nikogo przekonywać. Wiele osób, wykonujących doświadczenia pokazowe z fizyki w wyższych uczelniach, określanymi mianem demonstratorów, to ludzie z pasją. Mają oni interesujące i twórcze osiągnięcia w tej dziedzinie, które warto upowszechniać. Fakty te docenił prof. Wojciech Nawrocik z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i w 2000 roku zaproponował utworzenie klubu, zrzeszającego demonstratorów fizyki z całego kraju oraz organizowanie corocznych spotkań, podczas których demonstratorzy mogliby prezentować nowe i interesujące pokazy oraz doskonalić swoje umiejętności w tej dziedzinie. Inaugurując działalność Klubu prof. Nawrocik w ten sposób wyraził się o demonstratorach fizyki „Ci zapaleńcy sprawiają, że fizyka staje się jeszcze bardziej interesująca i zrozumiała.”

Na początku lipca 2009 r. Ogólnopolski Klub Demonstratorów Fizyki liczył 53 członków z 15 ośrodków edukacyjnych w kraju, w tym z 13 wyższych uczelni. Do Klubu należą również nauczyciel z Gimnazjum w Ślesinie i pracownik Planetarium Śląskiego w Chorzowie. Wśród członków jest 4 profesorów i 19 osób ze stopniem doktora. Pozostałe osoby mają stopień magistra lub magistra inżyniera. Klub ma własną stronę internetową www.demofiz.univ.szczecin.pl, której Opiekunem jest dr Tadeusz Molenda z Uniwersytetu Szczecińskiego. Na tej stronie można znaleźć m.in. historię spotkań, listę członków Klubu, opisy interesujących doświadczeń, literaturę przydatną podczas przygotowywania doświadczeń pokazowych oraz użyteczne linki.

Funkcję Prezesa Klubu pełni obecnie dr Jerzy Jarosz z Uniwersytetu Śląskiego. Klub ma logo, nawiązujące do legendarnej jabłoni, pod którą odpoczywający Newton miał odkryć prawo grawitacji. Żeby zostać członkiem Klubu, należy przygotować, co najmniej jedno oryginalne doświadczenie pokazowe z fizyki, zademonstrować je podczas odbywających się co roku Ogólnopolskich Spotkań Demonstratorów Fizyki i uzyskać pozytywną ocenę tej prezentacji.

Pierwsze z serii tych spotkań miało miejsce w Poznaniu w 2001 r. W następnych latach spotkania odbywały się kolejno w: Katowicach, Lublinie, Wrocławiu, Toruniu, Krakowie, Opolu. W 2009 roku, organizatorem IX już spotkania była Pracownia Pokazowa Wydziału Fizyki i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Łódzkiego, kierowana przez dra Jana Olejniczaka. Spotkanie to odbyło się w dniach 24 – 26 czerwca. Wzięło w nim udział 51 zarejestrowanych

uczestników z 23 instytucji edukacyjnych z całej Polski, w tym z 16 ośrodków akademickich. Ponadto, wśród zarejestrowanych uczestników tego spotkania byli reprezentanci 2 liceów i po jednym: gimnazjum, koła naukowego studentów fizyki, wydawnictwa edukacyjnego, muzeum nauki i biura usług edukacyjnych. Wszystkich uczestników było znacznie więcej, niż 51, ponieważ spotkanie miało charakter otwarty i brali w nim udział również nauczyciele łódzkich szkół, pracownicy Wydziału Fizyki i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Łódzkiego a także kilku rodziców z dziećmi zainteresowanymi fizyką.

W czasie spotkania odbyło się 8 sesji, obejmujących w sumie 22 wystąpienia, w których uczestniczyło 30 osób. W ramach tych wystąpień zaprezentowano ponad 200 doświadczeń z bardzo różnych działów fizyki. Wszystkie wystąpienia reprezentowały wysoki poziom merytoryczny i dydaktyczny. Niektórzy demonstratorzy przedstawiali trudne do pokazania lub rzadko demonstrowane zjawiska, np. efekt Dopplera dla światła z wykorzystaniem interferometru Michelsona, czy kawitację. Do doświadczeń używano, zarówno prostych przedmiotów codziennego użytku i zabawek, np. piłki, elastyczna kula wodna, jak i wyrafinowanych produktów nowoczesnej technologii – mikrokontrolery czy materiały z pamięcią kształtu.

W przerwach między sesjami uczestnicy spotkania wzięli udział w dwóch wycieczkach – do Muzeum Kinematografii w Łodzi oraz do Muzeum Geologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Ponadto, mieli możliwość obejrzenia skaningowego mikroskopu tunelowego, pracującego w Zakładzie Fizyki i Technologii Struktur Nnanometrycznych Uniwersytetu Łódzkiego. Więcej informacji nt. spotkania znaleźć można na stronie internetowej www.wfis.uni.lodz.pl/ppokaz/. Na zakończenie spotkania głos zabrał prezes Ogólnopolskiego Klubu Demonstratorów Fizyki – dr Jerzy Jarosz, informując m.in., że X, jubileuszowe spotkanie zorganizuje Uniwersytet Śląski i będzie ono miało miejsce w Ośrodku Wypoczynkowym w Ustroniu lub w Wiśle. Zgodnie z tradycją, wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe certyfikaty, potwierdzające udział w spotkaniu, podpisane przez dra Jana Olejniczaka. Osoby, które w Łodzi po raz pierwszy prezentowały doświadczenia pokazowe w ramach tych spotkań, zostały przyjęte do Ogólnopolskiego Klubu Demonstratorów Fizyki.